

หนึ่งเดียวในโลก นกจิ้งเต็นบนเขาหินปูนสระบุรี

วันจันทร์ ที่ 14 มกราคม 2556

...มนุษย์ยอมเสี่ยงชีวิตเพื่อปีนป่ายยอดเขาสูงที่สุดในโลก

บางคนอาจคิดว่า การได้ขึ้นไปถึงจุดสูงสุดของภูเขา เป็นความสำเร็จในฐานะผู้พิชิต

แท้ที่จริงแล้ว มนุษย์เป็นเพียงผู้มาเยือน แล้วก็จากไปตามกาลเวลา

แต่ภูเขายังคงยืนหยัดตั้งตระหง่านสูงเสียดฟ้า

ท้าทายทุกปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

ซุกซ่อนไว้ด้วยสิ่งมีชีวิตเล็ก ๆ อยู่ทุกซอกหินและโตรกผา...

เทือกเขาหินปูน ทอดตัวอยู่ด้านหลังวัดเขาพระพุทธบาทน้อย

ร่องรอยสูง ๆ ต่ำ ๆ ของเขาหินปูน

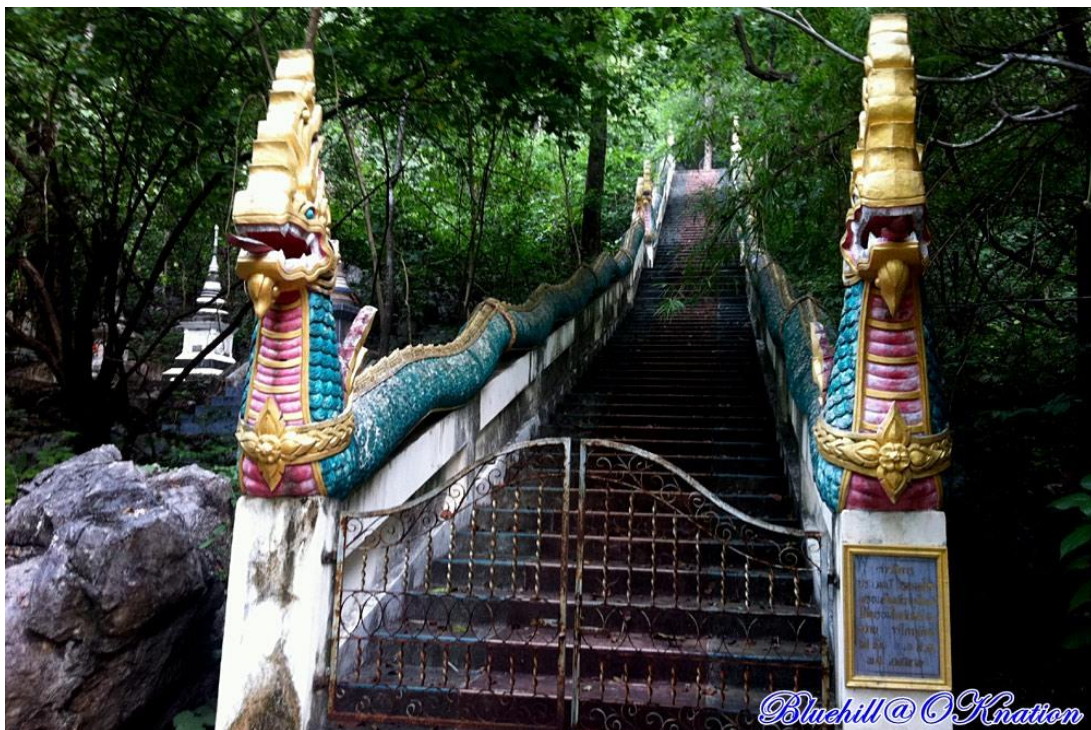
ภูเขาหินปูนในประเทศไทยมีกระจายอยู่ทั่วไป แต่แหล่งที่สำคัญที่ไม่อาจมองข้ามผ่านไปไม่ได้ คือ แนวเขาหินปูนในเขตภาคกลาง โดยเฉพาะในเขตจังหวัดสระบุรี เนื่องจากเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ใกล้จุดกึ่งกลางของประเทศ มีระบบคมนาคมที่สะดวกสบาย และไม่ห่างจากกรุงเทพมหานครอันเป็นแหล่งใช้หินปูนและผลิตภัณฑ์ต่อเนื่องต่าง ๆ ที่สำคัญ

เขาพระพุทธบาทน้อย เป็นหินปูนสลับซับซ้อน อยู่ในอำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี เป็นภูเขาหินปูนลูกไม่สูงชันนัก ตั้งอยู่ท่ามกลางพื้นที่เกษตรกรรมและโรงงานอุตสาหกรรม ครอบคลุมอาณาบริเวณไม่กี่ร้อยไร่ที่เต็มไปด้วยระบบนิเวศที่มีความหลากหลายและมีความเฉพาะถิ่น

แม้เป็นส่วนพื้นที่เล็ก ๆ ของประเทศไทย ทว่าเขาหินปูนกลับเป็นที่อยู่ของ "สิ่งมีชีวิตเฉพาะถิ่น" มากมายของประเทศ รวมไปถึง "เลียงผา" สัตว์ป่าคุ้มครองของไทย ซึ่งถือเป็นต้นทุนความหลากหลายทางชีวภาพที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง แต่เขาหินปูนในบ้านเราก็ดอนทำลายไปมากทุกวันจากความต้องการใช้หินปูนในภาคอุตสาหกรรมก่อสร้างและปูนซีเมนต์

ในธรรมชาติ ร่องรอยสูง ๆ ต่ำ ๆ ของแก่งหินบนภูเขาหินปูนเกิดจากฝีมือปะติมากรผู้ยิ่งใหญ่ นั่นคือ "น้ำ"

แต่ภูเขาทุกลูกบนโลกใบนี้ไม่ว่าขนาดเล็กหรือใหญ่ สูงหรือต่ำ ล้วนสึกกร่อนไปในทุก ๆ ปี ด้วยผลกระทบจากสายลม น้ำค้างแข็ง หิมะ น้ำแข็ง และด้วยน้ำมือมนุษย์

แห้วแก้ว อีกรีก คละคลุ้ง...

มีรายงานการพบสัตว์และพืชชนิดใหม่ๆ ของโลกในแถบเทือกเขาหิมาลัยหรืออย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นนกจิ้งจอกเขาค้อพันธุ์สรบุรี (ปี ๒๕๘๒), หนูขนสั้นเขาค้อพันธุ์สรบุรี (ปี ๒๕๑๖), บุกม่วง (ปี ๒๕๓๗), โมกราชินี (ปี ๒๕๔๔), เข่าพรวรรษาดอกขาวและหอยทากจิ๋วสรบุรี (ปี ๒๕๔๕), ตุ๊กกายหางขาว (ปี ๒๕๔๖), แมงกระดานถ้ำโหมงนาที (ปี ๒๕๔๗)

และเมื่อไม่นานมานี้ ยังมีการสำรวจพบ หอยทากจิ๋วปากแตร จากเขาพระพุทธรบาทน้อย ซึ่งมีความเป็นไปได้สูงมากที่จะเป็นหอยชนิดใหม่ของโลกวิทยาศาสตร์

จวบจนถึงวันนี้ เขาค้อและสิ่งมีชีวิตบนนั้นถูกทำลายลงทุกวัน ภูเขาหิมาลัยหลายลูกถูก"สัมปทานระเบิด"จนเขาแห้วแก้ว ฝุ่นคละคลุ้งไปทั่ว เสียงอีกรีกของโรงโม่ เป็นการพัฒนาที่ต้องแลกมาด้วยการสูญเสียสมดุลของระบบนิเวศ สิ่งมีชีวิตที่พึ่งพาภูเขาหิมาลัยเป็นแหล่งอาศัยล้วนได้รับผลกระทบอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

การระเบิดเขาค้อในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่สำหรับการพัฒนาประเทศ ทำให้บ้านของสัตว์และพันธุ์พืชบนภูเขาหิมาลัยถูก"ทำลาย" ไปทีละน้อย เป็นแ่งมุมที่เคยเป็นประเด็น"ถกเถียง"อย่างเคร่งเครียด ก่อนจะจางหายไปตามกาลเวลา

อย่างไรก็ตาม คงเป็นไปได้ที่มนุษย์จะเลิกใช้หินปูนสำหรับการพัฒนา โดยเฉพาะกับประเทศที่ใช้ตัวเลขเศรษฐกิจมาเป็นดัชนีชี้วัดอัตราเติบโตของประเทศ ทว่าการรักษาไว้ซึ่ง "ทรัพยากรอันล้ำค่า" อย่างสัตว์ป่าและพรรณพืชที่อาศัยอยู่ในระบบนิเวศของเขาหินปูน ก็เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการควบคู่กันไป

ชื่อนั้นสำคัญไฉน

ในบรรดาชื่อนกที่ว่ากันว่าแปลกประหลาดในเมืองไทย แน่แน่นอนว่า "นกจู้เต๋น" ติดอันดับต้นๆ ด้วยอย่างแน่นอนหากว่าจะมีการทำโพลหรือวัดกระแสความนิยมกันเกิดขึ้นตามความถนัดของคนในบ้านนี้เมืองนี้ ใครได้ยินชื่อ "นกจู้เต๋น" แล้วไม่ตื่นเต๋นระคนสงสัยในความหมาย ก็คงต้องไปทำโพลวัดระดับอารมณ์ความรู้สึกกัน

โปรดอย่าถามผมว่า ทำไมนกชนิดนี้ถึงมีชื่อภาษาถิ่นว่า "นกจู้เต๋น"

สอบถามไปยังบล็อกเกอร์ plains-wanderer คอลัมน์นิสต์นกป่าสัปดาห์ละตัวแห่งนสพ.คมชัดลึก ได้ความว่า อาจเป็นชื่อที่ตั้งจากลักษณะท่าทางของนกที่หางสั้น "จู้จู้" และ "กระโดดโลดเต้น" ไปมาขณะหากินตามพื้นดินหรือพุ่มไม้เตี้ย ๆ

"นกจู้เต๋น" มีชื่อเสียงเรียงนามในภาษาอังกฤษว่า Limestone Wren Babbler มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า Napothera crispifrons เป็นนกกินแมลงโลกเก่าในวงศ์ สกุกุลนกจู้เต๋น (Wren – Babbler) ซึ่งเป็นนกขนาดเล็กมีความยาวเพียง 19 ซม. ลำตัวสีน้ำตาลเข้ม มีลายสีน้ำตาลอ่อนกระจายทั่วทั้งหัว รวมทั้งหลังช่วงบนและด้านล่างของลำตัว

นกจู้เต้นเขาหินปูน ชนิดย่อยพันธุ์สระบุรี หนึ่งเดียวในโลก...

นกจู้เต้นเขาหินปูน เป็นนกประจำถิ่นที่กระจายพันธุ์อยู่เฉพาะทางตะวันออกเฉียงใต้ของเอเชีย พบอยู่ในตอนใต้ของพม่า ทางตะวันออกเฉียงเหนือของลาวและตอนเหนือของเวียดนาม สำหรับในประเทศไทยพบตามป่าดงดิบ ป่าเบญจพรรณและป่าละเมาะบนภูเขาหินปูนบริเวณพื้นที่ป่าค่อนข้างชื้นและมีต้นไม้ร่มครึ้ม ตั้งแต่ระดับความสูง 900 เมตรลงมา เฉพาะทางภาคตะวันตก ภาคเหนือและในเขตจังหวัดสระบุรีเท่านั้น

ชนิดย่อยของนกจู้เต้น อาศัยอยู่ในป่าบนหินปูนในเขตสระบุรี เรียกว่า "นกจู้เต้นเขาหินปูน ชนิดย่อยพันธุ์สระบุรี" (Limestone Wren – Babbler ; Napothera crispifrons calcicola) เป็นนกเฉพาะถิ่น "หนึ่งเดียวในโลก" พบที่เขาค้อ จ.สระบุรี เท่านั้น ถูกค้นพบครั้งแรกโดย เฮอร์เบิร์ต จี. เด็กแนน (Mr. Herbert G. Deignan) นักปักษีวิทยาชาวอเมริกัน เมื่อปี พ.ศ. 2482

อาจมีคนสงสัยว่า เพราะเหตุใด นกจู้เต้น ชนิดนี้จึงไม่บินโยกย้ายไปอยู่ที่อื่นหากว่าบ้านของมัน ถูกทำลายลงไปเรื่อย ๆ

ขอเรียนให้ทราบว่า นกจู้เต้นเขาหินปูนนั้น ธรรมชาติสร้างมาให้มันอาศัยอยู่บริเวณเชิงผาของเขาค้อ ทำรังเป็นรูปโดมอยู่ในโพรงของซอกหิน เรียกว่าตั้งแต่เกิดจนตาย มันอยู่กับป่าหินปูน ไม่สามารถอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ต่างไปจากนี้ได้

นกจู้เต๋นเขาหินปูน ชนิดย่อยพันธุสระบุรี

Bluehill@OKnation

นกจู้เต้นเขาหินปูน ชนิดย่อยพันธุ์สระบุรี

ดูเหมือนว่าความเจริญยิ่งเข้าใกล้ตัวเรามากเท่าไร ธรรมชาติยิ่งห่างไกลจากตัวเราไปมากเท่านั้น ...

ในวันฟ้าอิ้มครึ้มของปลายฤดูฝนที่ผ่านมา ภายใต้ร่มเงาของแมกไม้ของ วัดพระธาตุเจริญธรรม ที่ชาวบ้านเรียกติดปากกันมานานนานว่า วัดถ้ำบ่อปลา นักเดินทางสัมผัสกับบรรยากาศอันร่มรื่นและร่มเย็นของบริเวณวัด แว่วเสียงเด็กนักเรียนเซ็งแซ่ดังมาตลอด เนื่องจากโรงเรียนตั้งอยู่ใกล้ๆกับพื้นที่วัด

ต้นไม้ที่หนาแน่นทำให้บริเวณวัดมีนกหลายชนิดอาศัยอยู่ ทั้งนกสามัญประจำถิ่น และนกอพยพโยกย้ายถิ่น บริเวณดงไผ่ข้างบันไดขึ้นไปยังถ้ำ มีนกจับแมลงสีสวยหลายชนิดอาศัยอยู่ แต่ด้วยสภาพแสงที่ไม่เป็นใจ แดดหลบหายไปภายใต้ก้อนเมฆสีดำครึ้มที่แผ่ขยายในช่วงปลายฤดูฝน

แม้พบตัวนกจู้เต้นเขาหินปูนชนิดย่อย calcicola ได้ไม่ยากนัก ด้วยว่านกหากินอยู่บริเวณพื้นที่แคบ ๆ ของวัดถ้ำบ่อปลา แต่ประชากรก็มีจำนวนน้อยลงทุกปี เนื่องจากเขาหินปูนซึ่งเป็นบ้านพักพิง ถูกทำลายลงไปมาก

นกจับแมลงอกส้มท้องขาว (Tickell's Blue Flycatcher)

นกจับแมลงอกสีฟ้า (Hainan Blue Flycatcher)

ภูเขาแห่งความไม่รู้จักพอ

ดีใจที่มีชาวบ้านในตำบลนี้ รวมทั้งส่วนราชการ และภาคเอกชนให้ความสำคัญกับสิ่งมีชีวิตเล็กๆ พยายามอนุรักษ์ "เขาคินปุน" ไว้เป็น "มรดกทางธรรมชาติ" ของพื้นที่ เนื่องจากไม่เพียงแต่มี นกจิ้งจอก เขาคินปุนพันธุ์สระบุรี เท่านั้น ยังปรากฏ "เลียงผา" และสัตว์ป่าอื่น ๆ อีกหลายชนิดอาศัยอยู่หลายชนิด รวมทั้งพรรณไม้บนเขาคินที่มีลักษณะแคระแกร็น ควรค่าแก่ศึกษาวิจัยยิ่งนัก

ด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้การไต่ขึ้นถึงยอดสูงสุดของภูเขา ไม่ใช่สิ่งยากเย็นเกินความสามารถของมนุษย์แต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม มนุษย์ยังไม่อาจข้ามผ่านภูเขาสูงเล็กๆ ๆ ที่ซุกซ่อนอยู่ภายในได้... เป็นภูเขาแห่งความไม่รู้จักพอ

เมื่อเร็วๆ นี้ มีคนถามผมว่า มาจนถึงบัดนี้ ดำเนินชีวิตโดยยึดมั่นในหลักการอะไรหรือ ??

ผมไม่รู้จริงๆ รู้แต่เพียงว่า โลกของเราเต็มไปด้วยสิ่งสวยงาม และเราควรจะต้องสู้เพื่อรักษาสิ่งเหล่านี้เอาไว้ !

อ้างอิงข้อมูล : <http://pttinternet.pttplc.com/greenglobe/2546/community-04.html>

<http://www.deqp.go.th/website/25/images/stories/EE/GR-29/29-73-75.pdf>

แหล่งที่มาของข้อมูล

<http://oknation.nationtv.tv/blog/charlee/2013/01/14/entry-1>